

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben naznoz aradva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére és megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 16.

Világfolyása.

Szegény néppárt! Te is elmondhatod a mesebeli báránynyal a liberális pártnak, hogy: »*Ate decurrit ad meos haustos liquor*«! . . . (Tőled folyik hozzám a viz.) Mikor Kossuth Ferencz mint egy szuverén körül hordoztatta magát az országban és mutogatták őt, mint Mózes a rézkigyót, a csüggedő szélső balpárti választóknak: Wekerle ravaszul dörzsölte a kezét és — mosolygott, tudván, hogy Kossuth ugyanis az ő malmára hajtja a vizet; mert tudta, hogy az egyházpárti törvényjavaslatoknak kátyúba jutott szerkerét, ha a szélsőbalpárti izmos atyafiak ki nem emelik, hát azon — nem segít többé senki, — ott vész a — layúnában!

... És Wekerle Sándor Machiavellihez méltó ravasz számítása helyesnek bizonyult: az egyházpárti törvényeknek súlyedő szerkerét ellenségei a szélső ellenzék mentették meg — az *elsülyedéstől*. Az igazságos történelem adjon méltó nevet ezen hőstettüknek! . . .

A néppárt még éppen csak hogy megszületett és midőn eredendő bűnéből akarják kimosni a kereszttség által: már a keresztelődjénél ágyút, puskát, kardot, gyiklesőt stb. mozgósít ellene a liberális párt, legkivált mióta látta, hogy a Tarnóczy vizipuskája egy fabatkát sem ér, hogy sem azzal, sem drasztikusabb eszközökkel célzott nem ér.

Honnét van tehát ez a rettentő gyü-

lölet? . . . ez a borzalmas harag? . . . Nem gyűlölet, nem harag az, hanem — a félelemnek kinos érzete. Érti a hatalom birtoklásáért élethalál-harcot vivó liberális kormány, hogy megtelt bűneinek rovása, hogy áldástalan, a magyar földmivelőosztályt, a kisiparosokat és kiskereskedőket, a nagy tőke szivtelen vaskarjaiba kergetett gazdálkodásának végórja immár ütött, hogy olyan formán van, mint az érett gyümölcs héjában a darázs-sereg, mely attól fél, hogy valaki rálép az üres héjra és agyon zúzza az éhes sereget . . . Félnék, hogy a néppárt agyon zúzza őtet, hogy az országnak nemzetfentartó főelemei a birtokos osztály, a kis iparosok és kiskereskedők tudatára ébredtek annak, miszerint elérkezett a tizenkettedik órája: hogy az országot a Dobzse László koránál is nagyobb pauperizmusba juttatott liberális gazdálkodásnak egyszer és mindenkorra végét vessen.

A félelem mindig rossz tanácsadó. A liberális párt félelmében ráfogta a néppártra, hogy a szoros értelemben vett — *népuralomra törekszik*, minek — ugymond egy királyhágóntúli liberális zsiron meghízott alispán: »*végezredménye mindig a — békó volt.*«

A néppárt a) a hatvanhetes kiegyezés alapján áll, tehát mint ilyennek létjogosultsága el nem vitatható. b) programja sehol sem mondja azt, hogy tagjai csak katolikusok lehetnek; minden becsületes honpolgár, kinek az ezeréves haza boldogulása a szívében fekszik, valláskülönbőség nélkül tagja lehet; szívesen látnak min-

denkit, aki arra törekszik, hogy ez az ország *a magyarok hazája legyen*, olyan mint régen volt, hogy benne ne a szédelgő plutokrácia szivja ki a polgárok véréit, ne a börszék, a kartellek és a ringek harácsolják össze a polgárok keresményét; hanem a becsületes munka foglalja el trónját, melynek jelszava az: hogy *munkája után, a haza minden polgára megélhessen, boldogulhasson.*

Hogy a néppárti mozgalmat leginkább buzgó katolikusok és papjaik kezdeményezték, a fölött gondolkozó és a hazája sorsa fölött aggódó hazafi egy cseppet sem csudálkozhatik, ha elgondolja azt, hogy az ezeréves haza éppen azért élte meg a hosszú ezerévet, mert a keresztény hitre tért, azon keresztény hitre, melynek első örököse a katolikus anyaszentegyház volt és lesz is még emberek élni fognak a sáros földtekén. Nemcsak a katolikusoknak, de általában minden keresztény felekezetnek Magyarországon, elodázhatatlan kötelessége, hogy az álliberálizmust, mely emlőin a népet kifasztó platokróciát nagyra nevelte, a népnek érett vetései közé a börszékienakat, a kartellek és ringek sakáljait szabadon bocsájtotta; Istene, vallása és a megvesztegethetetlen becsület utjával, felekezeti különiségének oktan engedélyezésével, a nihilizmus karjaiba kergette; és még mindezekon fölül nyomorba döntötte. Beszélhetnek Wekerle és érdektársai bármit, Magyarország becsületes munkából élő népe soha szegényebb nem volt mint ma, midőn a zsirját kiszívó liberális had

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A babona világából.

Irtja: PRIGL OLGA.

Nagyanyáink hittek még a ráolvasásban, a szemmel való megverésben. Az egy családban született hetedik gyermeket szerencsésnek mondták, — a keresztanya, keresztleánya ujjára szerencse gyűrűt húzott. Az egyes hónapok, vagy a csillagképletek jegyei alatt születni, szintén más és más jelentőséggel bírt, úgy, hogy az oroszoknak még legelőkelőbb családainál is mai napig szokásban van a született gyermek heroszkópiját összeállítani. Ha aztán az ilyen heroszkóp nem jól üt be, — értve: ha az illető csilagvizsgáló nem valami fényes jövőt, gond — s szenvedés nélküli életet, de sokszor küzdést, betegséget, halált olvas ki az égitestek misztikus vonatkozásaiból, hány álmatlan éjszaka, hány elejtett könyecsepp beszél az aggodalmakról, míg a kis áldozatnak, élt a legtöbb esetben minden baj nélkül megmarad. Száz meg száz babona száll úgy családról, családra. Ilyenek a többek között, hogy: pénteki napon nem jó utra indulni, vagy valamire kezdeni. Aztán a szerencsétlen tizenhárom szám.

Ha tizenhárom vendég kerül össze, egynek okvetlen külön teritene; azt tartván, hogy különben közülök még abban az esztendőben valakinek meg kell halni.

Pénteken dalolni nem jó, — vasárnap megsiratja az ember. Ha hétfőn jön vendég,

úgy az egész héten kell, hogy jöjjön. (Be is bizonyosodik az gyakran, kivált ott, a hova sokan járnak.)

Orrvizketés bosszuságot, a tenyér viszketése pénz kapást jelent. Ha valakinek az ála vizket, az nap biztos, hogy szakálás vendége lesz. Viszket a balszemünk? — öröm ér bennünket. Jobb szemünk viszketéses írást jelent stb.

Azonban legnagyobb tért hódította a babona a szerelemben.

Hány kétkedő leányszív lesi lázas dobogással a pasziánsz végét. Nem resteli kirakni kétszer, háromszor, csak hogy igaz legyen az a mit gondol. Hát a kártyavetés? — Melyik fiatal leány mondhatja el magáról, hogy nem próbálta?

Újabb időben valósággal sport módra űzik s kártyavetéssel egész délutánokon elmulatnak.

A piros király pld. a barna férfi, a piros kilencz: szerelem, — tők felső: öreg asszony, — makk nyolcz: a pletyka, — zöld kilencz: bosszuság s így tovább.

A fölemlített négy kártya jelentőségében is van már összefüggés, nem kell hozzá egyéb csak egy kis fantázia.

Barna férfi szerelmes, öreg asszony valami pletykát csinál s így mindjárt készen van a bosszuság. Ha még aztán az illetők szívbéli körülményeivel is tisztában vagyunk, akkor aztán meg éppen könnyen megy a dolog s valóságos hírnévre teszünk szert. A babonás színezetet természetesen nem szabad számítás nélkül hagynunk. Ilyen pld. a kártyák háromszor való megemelése balkézzelel a szív irányában. A kirakást mindig keresztbe eszközöljük,

akkor is bal felől kezdve. Különben a hányan, — annyiféleképpen tudják.

Egyik igen könnyű módját én is bírom.

Tehát a kártyákat összekeverjük, megemeljük, aztán a legelső letéve azt mondjuk: én; melé a másodikat, az; »ő«. A harmadik: a mi van, — negyedik: a mi lehetne, — ötödik: a minék lenni kell.

Az egymás mellé letett öt kártya mindegyikére az említett szavak elmondása közben még egy-egy kártyát teszünk, hogy mindenik csomóban három legyen. Akkor aztán sorjába felütjük s beszélünk belőle. Mit mond az első kártya csomó magamról, a másik három »ő« róla és így tovább.

A kártyák jelentőségét kiki maga megszerkesztheti. A királyok a férfiak. Piros király barna, zöld — szőke férfi, makk — a gesztenye barna. Tők király idős férfi. A felsők a leányok, szintén ebben a sorrendben. Az alsók az illető királyok »gondolatai«. Pld. a piros alsó a piros király, vagyis a barna férfi gondolata. Ha a piros alsó a piros felső mellé esik, — úgy a barna leány gondolata.

A négy ász s a négy tizes, kilenczes, nyolczas és hetesre, kiki tetszése szerint írhatja fel, pld. a vörös ászra: nagy öröm; — a zöld ászra: hűség, — a piros kilencz: szerelem, — tők hét: ajándék, — vagy a makk tize: mi a legbizonyosabb, — a tők kilenczre: útról, — makk hétre: idegen városból stb.

Az egyes kártyák jelentőségét persze később kívülről kell tudni, mert úgy hatásosabb.

Sok helyütt szokásban van az asztal és pohártánczoltatás. Ez már spiritizmus, de azért

fizetett trombitásai: orbi et urbi azt fujják, hogy Magyarország a saját szírijában (amit már az ő princípálisai régesrégén kiszattak?) fog megfulladni.

No de hadd beszéljen hadd lármázzon a megrémült liberális had; Romát nem lármából építették föl; a gyermek is akkor kiabál legjobban az erdőben; mikor legnagyobb a félelme.

A néppárt haladjon a maga útján — előre, ne lankaszsa erejét mai csekély volta, hogy még ma csak »contempta parva segethilla«; mert nincs messze az idő, midőn befogja látni az ország, hogy minden rágalom, gyanúsítás és megaláztatása ellenére, a jog, igazság és a politikai eszélyesség az ő részén van... A győzelem tavaszának biztos előjele az is, hogy nem kisebb ember, mint Jókai Mór kiállt a pódiumra és bebizonyította, hogy Zichy Nándor gróf a néppárt zászlóvivője, mindannyiszor midőn a nemzet jogai és szabadsága veszélyben forgottak: szóval, tettel, irással és személyes szabadságának feláldozásával, a jogtipró hatalom ellen küzdő honfiak bátor seregének az élén állott. *K—ly.*

A néppárt értekezlete.

A néppárt vasárnap délután 5 órakor a néppárti központi iroda helyiségeiben bizalmas értekezletre jött össze. Az értekezleten megjelentek az összes néppárti képviselők és a képviselőjelöltek. Az értekezletet Zichy Nándor gróf nyitotta meg. Hosszabb beszéd kíséretében üdvözölte a szép számban megjelent párttagokat. Majd áttért a választások alkalmával történt visszaélésekre, a melyek szerinte különösen a néppártot sújtották. Szólt még Esterházy Miklós Mór gróf is. Összetartásra, együttműködésre buzdítja a híveket, úgy a megválasztottakat, mint a párt külső tagjait, mert csak úgy lesznek képesek hathatós akciókat kifejezni, ha az eszmék közössége egyesíti a tagokat. Az éljenzéssel fogadott beszédek után a párt elhatározta, hogy pártklubot alakít,

melynek helyisége egyelőre a néppárti központi iroda lesz. Majd a tisztviselőket választották meg. A párt elnökéül Molnár János apátot, jegyzőül dr. Marsovszky Istvánt választották meg egyhangulag. Az értekezlet után a párttagok bankettre gyűltek össze.

Harminczhét millió deficit.

Kellemetlen meglepetést hozott a kormányra a »Budapesti Közlöny« vasárnapi száma, mely közli a pénzügyminiszter kimutatását a III. évnegyed pénzügyi eredményéről. Igaz, hogy még nem lehet ítéletet mondani az egész évről, de annyit konstatálhatni már most is, hogy *deficittel fogjuk zárni az évet.* A Wekerle féle 30—40 milliós nagy felesleg rohamosan apadtak az utóbbi években, tavaly már csak 5 milliót mutatott a zárszámadás, de még azt is terheli a póthitel, — most pedig ismét beköszönt a deficit. Éppen jókor, mikor újabb évi 10—15 milliót akar a kormány nyakunkba varni a kvóta emeléssel.

A pénzügyminiszteri kimutatás végösszegét hozzáadva az előző két negyedév megfelelő tételeihez, az 1896-ik év első három negyedének kezelési mérlegéről a következő képet kapjuk a hiv. lap vasárnapi számában:

Évnegyed	Bevétel	Kiadás
I.	107,467.881 ⁹⁸ / ₁₀₀ frt	133,675.745 ⁰² / ₁₀₀ frt
II.	112,420.693 ⁸⁰ / ₁₀₀ frt	115,755.300 ⁴⁷ / ₁₀₀ frt
III.	130,739.557 ⁴⁵ / ₁₀₀ frt	138,112.228 ⁰⁷ / ₁₀₀ frt
Összesen	350,528.143 ²⁴ / ₁₀₀ frt	387,542.283 ⁵⁶ / ₁₀₀ frt

Ezek szerint tehát az első három negyedévnek kezelési *hiánya nem kevesebb mint 36,914.140³²/₁₀₀ frt.* Ambár ez közel 37 millió frtnyi deficit csakis a kezelési mérlegnél mutatkozik, mégis alig lehet remény arra, hogy ezt a roppant nagy hiányt a még hátralevő egy negyedév kiegyenlítsé. Igaz ugyan, hogy az adók az utolsó negyedben rendszerint sokkal intenzívebben hajtatnak be, (ha csak a választások miatt nem pihentették az adóprést), de bár az adócsavart már a harmadik negyedben is ugyancsak alkalmazták, a mi kitűnik abból, hogy míg az első negyedben 20³/₁₀₀ millió, a másodikban 18⁷/₁₀₀ millió frt folyt be egyenes adókból, addig a harmadik negyedben már 31⁹/₁₀₀ milliót hajtottak be. Így tehát egyenes adókból már 71 millió folyt be az első három negyedben s miután a költségvetési törvény az egyenes adókat 99 millió frttal irányozza elő az utolsó negyedben még 28 millió marad behajtani való. A fogyasztási adókbólban azon

már az első három negyedben 62⁵/₁₀₀ millió frt folyt be, holott az egész évi irányzat 70³/₁₀₀ millió forint, így tehát a költségvetési törvényben előirányzott 486⁶/₁₀₀ millió frtot valószínűleg be is fogja hajtani a pénzügyi kormányzat, de az imént kimutatott 37 millió forintnyi deficit nem is a bevételek hátra maradásá, hanem a *kiadások túllépése által idéztetett elő.* Az 1896. évi költségvetési törvény az összes kiadásokat 479 millióval irányozza elő, a miből az első háromnegyedre 369⁷/₁₀₀ millió frt esik, tehát a túllépés a kezelésben 17⁸/₁₀₀ millió frt.

Ezt bizonyítja továbbá a kevés összehasonlítás, mely szerint a tavalyhoz, vagyis 1895-höz képest volt:

évnegyed	a bevételek emelkedése	a kiadások emelkedése
I.	3,079.689 ³⁹ / ₁₀₀	3,056.136 ⁸⁶ / ₁₀₀
II.	7,891.153 ⁵⁷ / ₁₀₀	12,948.790 ⁸³ / ₁₀₀
III.	6,315.612 ⁴⁴ / ₁₀₀	14,687.317 ⁵² / ₁₀₀
együtt	17,286.443 ⁴⁰ / ₁₀₀	30,692.245 ²¹ / ₁₀₀

Így tehát a bevételeket máris 11,286.443 frttal fokozták, a kiadások pedig 30,692.245 frttal növekedtek, úgy hogy *az idén az első három negyed kezelése még mindíg 13,405.802 frttal kedvezőlenebb, mint a tavalyi volt.* És bár a pénzügyminiszter ismét megjegyzi azt, hogy ez a rendkívül nagy eltérés túlnyomó részben a külön törvényeken alapuló beruházásokra fordított nagyobb kiadásoknak a következménye, mégis az a felette kedvezőtlen államháztartási kimutatás méltán keltett aggodalmat.

A párbaj-mánia ellen.

Sem felolvasások, sem morális prédikációk nem képesek megszüntetni vagy kevesbiteni a párbajokat, — erre csak szigorú törvények lelkiismeretes alkalmazása képes. Jó példát nyújt nekünk erre Németország.

A *Germánia*, a cenzurpárt lapja a párbajkérdésről a lap élén a következő fontos hirt közli: *Legmagasabb helyen* egy speciális esetben, melyben a becsületbíróság egy tiszt elbocsátását indítványozta, mert a párbajintézményt nyilvánosan ellenezte, azt a határozatot hozták, hogy ez *az ítélet hatálytalan* és nincs semmi ok sem, hogy azt a tisztet, a ki ilyen álláspontot elfoglal, elbocsássák. A bajor *hadügyminiszterium* e tekintetben megváltoztatta a becsületbíróságok szabályzatát és így utját nyitotta annak, hogy a párbaj a bajor hadseregben idővel a ritkaságok közé tartozik. A *Germánia* ahhoz hozzáteszi, hogy ezt a hirt jól értesült helyen *hitelesen* jelentették ki. A bajor hercegrégens határozata nem foglalja ugyan

nem lehet ezt sem komolyan venni. Kell, hogy valaki akár kópéságból, akár önkénytelen, — észrevétlenül mozgásba hozza az illető tárgyat.

A hosszú téli estéken s különösen karácsony táján s közvetlen a farsang előtt üzik a legtöbb babonát, mikor kiki már előre szeretné ismerni a jövődöbelijét.

András napját megbőjtölik, csak hogy álmukban megláthassák a vőlegényüket.

Érdekes, ha valaki nem álmodik semmit, vagy az izgatottságtól s az üres gyomortól el sem tud aludni.

Persze, van erre is kifogás. Az olyan biztosan vénleány marad, — modják.

Különben egyáltalán igen mulatságosak az álmok megfejtései, kivált aféle Bálint Lajos által kiadott álmoskönyvekben, melyek ilusztrálva jelennek meg s darabját 10, mondd: tiz krajczárért vesztegetik.

Álljon belőlük itt egynehány példa: oroszán, — félelem. Új ruha, — pénzkadás. Galamb, — boldog szerelem stb.

Az tudja mindenki, hogy ha az ideáljáról álmodik s azt akarja, hogy az is álmodjék ő róla, — hát megfordítja a párnáját.

Lucza napján is megy ugyancsak a sok hókusz pókus.

Neveket irnak fel kis darab papirosra s szépen begöngyölgetik, aztán mindennap tépnek el belőle egyet, anélkül, hogy megnéznék. A legutolsónak maradt papír göngyöletet, karácsony estéjén bontják fel. Ezen a néven fogják hívni »öt.«

No hisz van is ilyenkor kíváncsiság, heczelődés. Annál mulatságosabb, minnél többen vannak együtt.

Lucza napjától kezdve szokás minden este, lefekvéskor egy almát dugni a párna alá s karácsony első napján kiállni vele a kapuba. A ki legelőször arra megy, az lesz a vőlegény.

Egyik nagyném beszélte, hogy ezt az almahistóriát megpóbalta lánykorában. A legelső ki elment előtte, — a falu horbélya volt. Orvoshoz ment férjhez, — így egy kis maliciával még majdnem hinni is lehet a Lucza almájában.

Karácsony estéjén szokás fát ölelni. Hát ez meg úgy megy, hogy a sötétbe ki kell menni a fás kamarába s egy csomó vágott fát öle kapni. Bent megnézik páros-e vagy páratlan. Ha páros, úgy a legközelebbi farsangon férjhez megy az illető, ha páratlan, úgy még várni kell neki egy-két esztendeig.

Karácsony estéjén szokták, — pardon! a disznó-ól ajtaját megdöngötni. A hányat rőfög a jámbor állat, — annyi év múlva teszik csendháborítójának fejére a főköttöt.

Mások férjhezmenetelük idejének megtudása céljából egy hajszálra kötött jegygyűrűt engednek le pohárba. A hányszor a gyűrű a pohár oldalához verődik, annyi esztendőre van kitéve a terminus.

Szilveszter estéje az ólom öntés, galuska főzés és dióhéj-úsztatás szezonja.

Az ólomöntésnél szép alakok formálódnak, ha mélyebb edénybe, pl. egy veder vízbe öntjük a felolvasztott ólmot, vagy esetleg viaszt s nagyobb fajta kulcs, fógolyán keresztül.

A galuska-főzést, a galuskába bepakolt nevekkel ismeri mindenki.

A dióhéj-úsztatás is egyszerű. Az üres dióhéjba cédulára irt férfi s nő ne-

veket rakunk, aztán egy tál vízbe engedjük. A vizet pálczával, vagy czeruzával mozgásba hozzuk. A mely két név legelőbb találkozik, azok viselői biztosan férj s feleség lesznek.

A szerelemnek időhöz vannak nem kötött babonái is; hogy a sok közül egypárt említsek ilyen pld. a név szinpáthia.

A bakfis Hajós Ella tudni szeretné, vajjon miféle érzellemmel viseltetik iránta Bábolnai Tibor, a fess jogász.

Kapja a könyvét s annak hátulsó lapjára, mely minden kellemes polgárista-kisasszonynál alaposan be van firkálva — hamarosan egymás alá jegyzi:

Hajós Ella.

Bábolnai Tibor.

A két név azonos betűt keresztül húzza. Az áthuzott betűkön ki tudja olvasni, akár csak az ákác levelein, hogy: szeret, szívből, szerelemből stb.

Hát koszorút ki kötött sásból, vagy hosszú, selymes szálu fűből? — Jó i öltetés künn a mezőn, suttogó nyárfák tövében.

Öt egyforma fűszálat középen kettéhajtva kézbeadunk s a nyitott végeket találomformára összekötöztetjük. Ritkán lesz belőle egész, széthull, mint az ifjúkor ábrándja, semmimsem lesz belőle, mint az ideális szerelemből.

Hanem azért ne fujogassuk elkeseredeten a pitty pang polyhait- „meddig élek?“ a képzelt boldogtalanok elcsépelet nótáján egyre a halált emlegetve.

... A pitty pang bolyhos tollkoronáját különben úgy is hívják: férfi hűség. Talál-e? erről most nem beszélék.

magában a párbaj eltiltását, de az által, hogy a párbaj köteleességét a bajor hadseregből kiküszöbölő, határozott haladást jelent a párbajmánia kiirtására.

Talán még ennél is többet fog tenni e tekintetben, ha elfogadja a birodalmi gyűlés azt a javaslatot, mely fekszik előtte s mely hivatalvesztésre és politikai jogainak elvesztésére akarja ítélni a párbajozókat. Ez mindenesetre radikális kura lenne.

Az ugodi mandátum.

Báró Pongrácz Anzelm, kormánypárti képviselő mandátumát — miután a Veszprémi Hírlap írja — kérvénnyel áradja meg a néppárt, mert az illetőnek, ki állítólag a budapesti cipészek betegsegélyző egyesületénél volt irnok, nincs szavazati joga s nem lesz a jövő évben sem. A petícióban nem fognak kiterjeszkedni a választásnál előfordult visszaélésekre, csak az említett körülményt fogják bebizonyítani. — Pongrácz ellenjelöltje Orbán János, a híres székely népszónok volt, ki minden erőszakoskodás és fuffang (a Kossuthpárti jelölt a választás napján lépett vissza Fenyvessy rábeszélésére) daczára is csak néhány szavazattal maradt kisebbségben.

A fogyasztási adók emelése.

Bécsből hideg szél áramlik szét, mely az osztrákok fülébe kellemetlen hirt suttog, de nekünk is szól; Bilinszki pénzügyminiszter ugyanis a budget-bizottság ülésében kijelentette, hogy sör-, szesz- és esetleg a cukoradót rövid idő múlva fel kell emelni, mivel a bor- és szeszadó felemelése nélkül egyáltalán lehetetlen Magyarországgal a kiegyezést megkötni. Ez világosan van mondva s tudhatjuk a mondott okból, hogy ha Ausztria felemeli a fogyasztási adókat, a mi kormányunk is fel fogja emelni. A kiegyezés útján tehát adóemeléssel jutunk, első bizonyítékul azon állításhoz, hogy a hány csepp bort a kortések a liberális választókkal megittattak, annyi csepp köny fog azok szeméből a választások után kifolyni.

A Klapka-szobor leleplezése.

Komáromban a hálás emlékezet ünnepét ülték vasárnap: a város főterén leleplezték Klapka György tábornok szobrát.

Föllobogozott utcák, ünnepi köntösbe öltözött emberek fogadták a Budapestről s az ország sok részéről érkezett vendégeket. A kellemetlenül, szeles, hideg novemberi délelőttön sűrű ember sokaság hullámmozott az utcákon s foglalt már jókor állást a Klapka-téren, a melynek közepén vörös sátorba rejtve a leleplezendő szobor áll. A város képe azonban még sem az volt, mint egyébként ünnepi alkalommal lenni szokott. Az az ötezer katona, a mely a híres vár erősítését lakja s a mely máskor sokszínű uniformisával kellemes tarkaságot vegyít a szekeres gazdák egyszerű magyar ruhái közé, teljesen hiányzott a város utcáiról. A délelőtti órákban sem a tiszték, sem a legénység nem mutatkoztak a városban, sőt az utóbbiak délután öt óráig internálva voltak a kaszányájukba. Ennek a tüntető viselkedésnek, amely mindenkinek feltűnt, a következő oka van:

Mikor a szoborbizottság elnöke, Tuba János kormánypárti képviselő a különböző hatóságokat, egyesületeket és társulatokat meghívta az ünnepre, egyben beadványt intézett Frigyes kir. herceg, hadtestparancsnokhoz, a melyben kérte a fenséges urat, engedje meg, hogy a katonaság is résztvegyen annak a hősnek az ünnepelésében, a kit az egykori osztrák hadsereg is lovagias ellenfélnek és tábornoknak elismert.

Tette pedig ezt a képviselő nem a maga ötletéből, hanem mivel tudomása volt a komáromi helyőrség tisztikarának ilyen szándékáról. Tudomására hozta a hadtestparancsnokának beadványában azt is, hogy a szoborbizottság az ünnep reggelén az ács-herkályi síkon elesett honvédek emlékével együtt akarja megkoszorúzni az ugyanott megölt osztrák ka-

tonáknak a herkályi temetőben, az ugynevezett Uhlanen Friedhofban, lévő sírját is.

A kir. herceg a beadványt két czeruzával keresztülhuzva küldte vissza a komáromi várparancsnoksnak, a mellékelt Corps-Befehletben, a mely M. G. jegygyel (Militár-Geheimniss) volt ellátva, utasításokat adott arra nézve, hogyan viselkedjék a katonaság a Klapka ünneppel szemben. Ez utasításokat elseje az volt, hogy a helyőrség tisztjeinek szigoruan meghagyatik, hogy vasárnap, november 15-kén délelőtt az utcákon ne közlekedjenek. A továbbiakban intézkedett a kir. herceg, hogy vasárnap délelőtt kilenc órákor az egész legénység fegyver-, és ruhavizsgálatra álljon össze s ezzel foglalozzék délig. Menázs után pedig délután öt óráig a legénység kivéve a szolgálati ügyben távozókat, a kaszányát el nem hagyhatja.

A délutáni folyamában különben — a mi vasárnap soha meg nem történt — Pitner vezérőrnagy szemlét tartott a legénység fölött. Ez a rendelet magyarázta meg a katonaság viselkedését, azt a rendeletet pedig egy komáromi magasrangú katonatisztnek ez a mondása magyarázza meg:

— Klapkának nem a 48-at, hanem a 66-ot nem bocsáják meg.

1865-ban történt ugyanis, Klapka az általa Felső-Sziléziában szervezett magyar légióval betört Magyarországra s az osztrákok ellen nem harcolhatott, azt csak a közbejött békekötés okozta.

A kir. herceg ridegsége azonban nem akadályozta meg a szoborbizottságot abban, hogy előre kifizetett programját megtartsa. A bizottság tagjai és az agg honvédek reggel hét órákor a városháza előtt gyülekezvén, négy kocsin kimentek. A Duna jobb partján Komáromtól mintegy félóránnyira eső ács-herkályi honvéd-emlékhöz s megkoszorúzták az elesett hősök sírját. Egy negyedóra múlva két zárt kocsiiban ugyancsak a bizottság tagjai hajtatnak ki az Uhlanen-Friedhofba, a melynek szép vasrácsa mögött hat emlékhő áll. Az elesett ulánusok oszlopára borostyánlevélből készült fekete szalagos koszorút kelyeztek el.

Mire visszatértek a városba, megjött a budapesti gyorsvonat, a melyen Klapka György a tábornok fia és a tábornok veje érkeztek meg Dessewffy Arisztid kíséretében. A szoborbizottság meghívására egyenesen Párisból érkeztek meg atyják szobrának leleplezésére. A gyorsvonattal jöttek még a 48—49-iki honvédek központi bizottságának öttagú küldöttsége Balogh Sándor és Szentimrey Kálmán, a honvédmenedékház parancsnoka, három öreg tiszttel, Budapest főváros küldöttségeként: Rózsavölgyi tanácsos, Medvey Ssigmond és Gallner József bizottsági tagok, Pozsony, Győr és Temesvár városok három-három tagu küldöttsége és a fővárosi lapok képviselőjei. Az érkezőket a bizottság nevében Tátray polgármester fogadta s egyenesen a vármegye házára vezette, a melynek ünnepelő hölgy- és férfiközönséggel megtelt nagy-termében 11 órákor kezdődött meg az ünnep.

Legelőbb Tuba mondott rövid beszédet, melyben a szobor keletkezésének történetét vázolta az eszmének baráti körben történt felvételétől a 28000 forint egybegyűléséig s ezzel megnyitotta az ünnepelést. Szendrey Imre Klapka czimű ódája után, a melyet Czéh István mondta el, Kacz Lajos városi tanácsos mondta el az emlékbeszédet a hős tábornokról.

Az éljenzések lecsillapulta után, a közönség, élén Sárközy Aurél főispánnal a szobor elé a Klapka-téren vonult ki, hogy a leleplezés aktusánál legyen jelen. A Hymnus után, melyet a komáromi dalegyesület adott elő, Tuba János lelkes beszédje közben lehullott a szobrot eltakaró sátor négy fala s ott állott a meglepett és gyönyörködő közönség előtt Magyarország egyik legszebb szobra, a melyet a főváros méltán irigyelhet.

Komárom hős védője olyan merész és mégis könnyű, természetes pózban áll a vár kapuja fölött, egész alakjában, tartásában, arczkifejezésében annyi erő van, hogy bámulatra ragadja a nézőt. Köpönyegének redői hullámmozása meg éppen külön tanulmányra méltók. Egyedül az emblémának alkalmazott

oroszlánt nem sikerült Róna Józsefnek, a kiváló művésznek, úgy megformálni, mint a szobor többi részét.

Tuba beszéde után, a melyet a teret ellepő tömeg élénken megéljenzett, a küldöttségek léptek a szoborhoz s néhány szóval kísérve mindegyik elhelyezte koszoruját a talpazaton, a melyet csakhamar ellepett a babér és a szalag. A deputációk elvonultával Pósa Lajos lépett az emelvényre s viharos lelkesedést keltve szavalta el Klapka emlékéhez írt ódáját. Miután még Tátray polgármester néhány rövid szóval átvette a város nevében a szobrot, az ünnepelő sereg a Jópásztorhoz címzett vendéglőben bankettre gyűlt össze. A lakomán, a melyet a cigánybanda a Klapka indulóval nyitott meg, az első tósztot Sárközy főispán mondta a királyra, a kit azzal aposztrofált, hogy ő az a példanélküli fejedelem, a ki teljesen megbocsátott nemzetének. Antal Gábor dunántúli református püspök Klapka emlékére az agg honvédek és Klapka utódainak egészségére üritette poharát. A tábornok fia, a kinek Geöcze Sarolta tolmácsolta a magyar tósztokat, rövid francia beszédben köszönte meg atyja emlékének ünnepelését. Szavait ezzel végezte:

— Vive la Hongrie!

Szatmári Mór Róna Józsefet a szobor alkotóját köszöntötte fel, Ábrányi Emil pedig ugyancsak Rónához írt versét olvasta fel. A bankettnek öt óra tájban volt vége, a mikor a vendégek a pályaházba hajtottak s a gyorsvonattal visszatértek a fővárosba.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3—5-ig 20 kr. Más időben 50 kr. November 19. A biharm. nőegylet árvaházának megnyitó ünnepélye és az »Erzsébet« táncszertély.

- 22. Szűts Izsó és dr. Sarkadi Lajos felolvasásai az iparos segédek továbbképző tanfolyamán
- 29. Dr. Szombathy István felolvasása az iparos segédek szaktanfolyamán.

* Az orléansi herceg Kis-Jenőn. Fülöp orléansi herceg nejével, Mária Dorottya kir. hercegnővel tegnap este az arad-csanádi vasút külön vonatán Kis-Jenőre érkezett. A pályaudvaron nem volt hivatalos fogadtatás, de az egybegyűlt közönség lelkesen üdvözölte a fejedelmi vendégeket. Vasárnap már megkezdtek a vadászatokat, melyek valószínűleg szerdáig tartanak. A hercegi pár ezután Brüsszelbe utazik.

* A biharmegyei Nőegylet ünnepé. A biharmegyei nőegylet »Erzsébet« árvaházát egy lakrészszelet kibővítette, a melyet csütörtökön, királyné ő Felsege névnapján nyit meg. Az ünnepély az új épület felszentelésével veszi kezdetét. A felszentelést fél 9 órákor Dencs János cz. kanonok végzi. A nőegylet tagjai s a meghívott vendégek délelőtt 10 órákor a váradolási r. kath. plébánia-templomba vonulnak, hogy a királyné ő Felsegéért, akit táviratban üdvözölnek s tudatni fogják, hogy a nevével elnevezett árvaházat kibővítették és ünnepélyesen felszentelték. — Ugyanez alkalommal függesztik fel a táblát, a melylyel megörökítik néhai Lakkatos Károlyné emlékét, aki mint az egyet buzgó alelnöknője sokat fáradozott az árvák érdekében s egy alapítványi helyet is létesített, a melyet most töltöttek be. — Egy másik árva elhelyezésére néhai Kopacsy hercegprímás tett alapítványt, de az összeg kamata nem elegendő egy árva neveltetésére. Zájna János nagyváradi prépost-kanonok, az alapítványt tevő nagynevű főpap emléke iránti tiszteletből évenként 50—50 frtot adományoz az alapítvány kiegészítésére, míg olyan összegre nem rug az alapítvány, hogy teljesen elegendő egy szegény árvaleányka felneveltetésére. — Csütörtökön este lesz a Fekete Sasban az évenként szokásos »Erzsébet« táncszertély.

* Muzeumi hírek. A muzeum részére Földessy Károly, m. kir. posta és táv. felügyelő egy megkövült (talán női?) lábfejet küldött be, melyet a kalugeri mángán-bányában

találtak. A muzeum-parkot nemsokára átadhatja az egylet a városnak, amennyiben most már a Schlauch-park felől való kerítés czölöpjei le vannak verve. Amig az idő szép marad, a muzeum nyitva lesz, mert a közönség érdeklődése még mindig elég élénknek mutatkozik.

* **Tárkányi Péter jubileuma.** Már megemlékeztünk lapunkban arról, hogy egyházmegyénk egyik derék papja: *Tárkányi Péter* most ünnepelte nagy csendben tizedik évfordulóját ama napnak, melyen a debreczeni „Theréziánium” árvaház igazgatójává neveztetett ki. De csaknem azon nap óta nemcsak a Theréziánium igazgatója ő, hanem a debreczeni róm. kath. elemi iskoláé is s eme hivatalában is nagy érdemeket szerzett zajtalan, de odaadó munkásságával. Azért e hó 14-én, szombaton, fényes ünnepeléssel tisztelték meg az iskolák növendékei, a tanítói kar, az iskolaszék s az egyházközségi bizottság.

Az ünnepelés d. e. 9 órakor kezdődött, mikor is az összes növendékek a tanítók s az iskolaszék vezetése alatt részt vettek a szent misén, melyet maga az ünnepelt szolgáltatótt. Innen a fiúiskola egyik hatalmas nagy termébe vonultak a növendékek s egy fiú és egy leány köszöntötte föl a tanulókat nevében, átnyújtván ezeknek díszes ajándékát: egy *művészi kivitelű arany kelyhet*. Meghatva mondott köszönetet, az ünnepelt s aztán fölhangzott a fiúiskola 4. osztályának összhangzatos szép üdvözlő éneke. Ezzel az iskolai ünnepség a szeretett igazgatónak lelkes éljenzése közben véget ért.

Kisvártatva megjelent Tárkányi lakásán a tanítói kar s miután *Tóth László* az egész testület nevében elmondta üdvözlését, átnyújtották a tanítói kar ajándékát: *igen szép miscskönyvet*.

Tizenegy óra után pedig az iskolaszék s egyházi bizottság ment el az ünnepelthez, akit *Wolafka Nándor* dr. cz. püspök üdvözölt a tőle megszokott ékesszólással e két testület nevében, mely pazarul kiállított *12 személyre való porcellán evőkészlettel* lepte meg Tárkányit, ki azt a megiszteltetést is, mint a tanítókét, meleg szavakkal köszönte meg. Aztán barátságos villásreggeli következett — délig, sőt jó délutánig.

Este volt az egésznek a koronája. Az „*Angol királynő*” disztermében gyűltek össze a Tárkányi tisztelői közül vagy kilenczvenen, köztük hölgyek is, barátságos vacsorára. Ott voltak az ünnepelten s nagynénjén kívül: *Wolafka Nándor* dr., v. püspök, *Eötvös K. Lajos* kir. tanfelügyelő, a róm. kath. *iskolaszék*, egyházi bizottság, a *róm. kath. gymnasium* tanári kara s még számosan a debreczeni előkelők közül. Vacsora előtt s alatt mindenki gyönyörködve nézte *K. Szalay* Béla dr. kezéből kikerült, remek festéssel ékesített *emlékiratot*, melyet szintén az egyházi bizottság és iskolaszék nyújtott át Tárkányinak 10 év óta szerzett érdemeinek elismeréséül s melynek klaszszikus szép szövege az *Unger* Gusztáv kir. táblai bíró, iskolaszéki világi elnök tollát dicséri.

A vacsora alatt az első felköszöntőt *Wolafka* püspök mondotta, éltetvén az ünnepeltet, kiváltképpen úgy, mint kiváló papot; *Iringy István* az egyházi bizottság, *Unger* Gusztáv az iskolaszék részéről, *Eötvös* tanfelügyelő, egyik *tanító* pedig a tanító testület nevében emelt érte poharat, melyekre meghatva felelt a jubiláns.

A vidám társaság éjféli utánig mulatott együtt a *Magyari* zenéje mellett oly jó hangulatban, melyet még a debreczeni bankettek is ritkán látnak. Mi is megújítjuk a multkori jókívánatainkat: ad multos annos!

* **Egy képviselő utóda.** *Kalocsay Alán*, cziszt. r. áldozár, kit ez ideig a székesfejérvári főgymnásiumban mint hittanár működött, minthogy Székesfehérvár városa orsz. képviselőjévé választotta, előbbi állásától megvált. Helyébe a rend apátja ideiglenesen erre a tanévre *Szentés Anzelm* drt, apáti titkárt küldötte Székesfehérvárra.

* **Búcsú a Lipótvárosban.** A Lipótvárosban vasárnap tartották meg a búcsút, amely egyike a legcsöndesebbnek. Csupán a bazilika előtt felállított mézesbábos-sátrak, árubódék

árulták el a mai búcsút. Az egyházi része az ünnepnek a bazilikában folyt le. Reggel 7 és 9 órakor csendes miséket tartottak. Az ünnepélyes nagymise 10 órakor volt, melyet Lollok Lénárd apátplébános mondott. Déli 12 órakor csendes mise, délután 4 órakor litánia volt. A plébánián délben nagy ebéd volt, a melyen az előljáróság tagjai s a kerület tekintélyesebb polgárai vettek részt.

* **Az aradi vertyanok** ereklyéi rendre rendre mind muzeomokba kerülnek rokonok jó barátok és egyesek birtokából. *Damjanich* tábornoknak egy zsebóráját őrizte máig *Eszterházy* Miguél gróf, 48-49 beli huszár kapitány. Ez órát most a kolozsvári orsz. történelmi ereklye muzeomnak ajánlotta fel. Ez ereklye mellett egy ágyút is őriz falusi birtokán a nemes gróf, mely még a Hóra-Klosza oláh lázadásban szerepelt s melyet 1848.-ban vettek el az oláhoktól a honvédek. Ugyancsak a kolozsvári orsz. muzeomnak ajándékozta *Csernántani* Gyula kir. tanfelügyelő a szabadságharc egyik kiválóférfiának, *Földvári* Mihály századosnak bilincset. E bilincs áll a kar és láb szorítóból, melyet 30 láncszemből áll 166 cméter hosszú, a kartól a lábszárig nyuló lánc köt össze. E bilincs sulya, 1 kgramm és 500 gramm. Ezt a bilincset, mely ezentul az ereklye muzeumban a jövő nemzedéknek magyarázni fogja, hogy nehezebb volt. *Földvári* nak, mint az utánna következett nemzedékeknek érdekes kísérő levéllel adta át a muzeomnak az öreg hadfi. Ez a saját kezüleg irt levél így szól:

„Szolgáltam a m. kir. testőrségnél — gárdahadnagyi ranggal. Az 1848—49. eseményekben részt vettem 1849. aug. 25-én. *Zsibónál*, a Kazinczi hadtestében, melyben mint szolgáltam, tettem le a fegyvert. Aradra vittek, mint hadi foglyot. Itt 1850. január hó 16-án *kötél általi halálra* ítélték. Ezt az ítéletet ifjúságomra való tekintettel, 12 évi, nehéz vasban töltendő várfogságra változtatták. Vasra verve szállították *Munkácsra*. Az 1853. év hozta meg az első kegyelmet. Fogságom idejét 12 évről 6-ra szállították le. Ez idő egy részét Munkácsra, egy részét pedig József-stadban — Csehország — töltém ki. E 6 év és 5 hó elteltével vissza nyerém szabadságomat. Jelenben Beszterce-Naszódmegyében Csépan nevű helységben lakva, várom az elisei mezőkön pihenők nagy seregébe a berukkolást. Krom 70 év.

Földváry Mihály.

Az öreg harcász, kit a muzeum az 1896. okt. 17. millenniumi közgyűlésen tiszteletbeli tagjának választott, egy baj- és fogolytársának *Haltz* Márton Szabolcs, Bereg, Ung, Ugocsa, 48—49-iki kormánybiztosának kézi munkáját is beküldötte, a ki egy időben nyiregyházi polgármester is volt. *Haltz* 16 évre volt elítélve. Fogságában czukortartót készített, mit *Földváry* nak ajándékozott. E czukortartó fedele belső lapjára rá klacsolta Munkács vára képeinek kömöszését, melyet fekete keretben, egykoru aláírással, külön is beküldött *Földváry*.

* **Sakk-klub Nagyváradon.** A Budapesten most lefolyt sakkverseny iránt oly nagy érdeklődés mutatkozott Nagyváradon a sakk művelői és barátai között, hogy nap-nap után tekintélyes számmal gyülekeztek a verseny egyes fázisainak megbeszélése végett. Itt fedezték fel, hogy nagyon sokan vannak Nagyváradon, akik e nemes játék iránt érdeklődnek, sőt hivatással művelik s igen jól játszanak. Sok kiváló játékos van Nagyváradon, — akik csak kávéházakban s vendéglőkben gyakorolják a sakkozást tiszta s cseppet se házard művészetét. Ez vezette *Hoványi Gyula* dr. jogtanárt és kiváló sakkozót, hogy a sakkozás barátait egyesülésre hívja fel s egy helyet állapítsanak meg, ahol zavartalanul élhetnek a sakkozásnak s fejleszték e művészetet. A lelkes alapítók nagy ambíciót fektetnek e mozgalomhoz, melyhez minden sakbarát csatlakozott s melynek mi is sikert kívánunk, mert az idegrontó játékszenvedélyt nemesebb irányba tereli. Azt hisszük, a vállalkozás nem mond mattot — s rövid idő alatt

megalakul a nagyvárad sakk-klub s Nagyvárad jeles sakkozói tömörülve folytathatják a versenyt a főváros és a vidék sakkistáival. Rég kellett volna már ez, de most az alkalom rá kitűnő. Tehát: előre! A szervezkedésre szóló meghívó következőleg hangzik:

Mivel tudomásunk szerint a legnemesebb sakkjáték iránt érdeklődni méltóztatik, van szerencsénk tisztelettel fölkérni, hogy a folyó hó 22-én vasárnap délelőtt 11 órakor a kereskedelmi csarnok kistermében a nagyvárad sakkör létesítése céljából tartandó előértekezleten megjelenni sziveskedjék.

Nagyvárad, 1896. november 15.

Gesztesi Ödön. *Dr. Hoványi Gyula.*

* **Mi érdekli a nőket leginkább?** A *Wornau* című angol lap fölvetette ezt a kérdést és a beérkezett válaszok meglepő eredménye az, hogy a nőket első sorban a politika érdekli. Azután következnek csak irodalom, tudomány és művészet. Azt két asszony se irta, hogy legjobban a házi ügyek érdeklik.

* **Halálozás.** A Moldovány és Sztarill családot váratlan gyász érte; Moldovány Gergely né szül. Sztaril Julia vasárnap hirtelen rosszul lett s rövid szenvedés után meghalt. A kibocsátott gyászjelentés a következő: Alulírottak mély fájdalommal tudatjuk a legjobb hitves, anya, testvér és rokonnak Moldovány Gergelyné, szül. Sztarill Juliának folyó év november hó 15-én d. u. 4 órakor élte 68-ik, boldog házassága 46-ik évében szívvelhűdéssben történt hirtelen elhunytát. Az Urban megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 17-én d. u. 3 órakor fognak Rét-utca 918-ik szám alatti saját házuknál a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszii sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig folyó hó 18-án d. e. 10 órakor fog az olaszii róm. kath. plébánia-templomban az Egek urának bemutatni. Mely végtiszlességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1896. november 16. Az örök világosság fényeskedjék neki! Moldovány Gergely az elhunyt férje. Moldovány Mária férj. özv. Fehérváry Józsefné, Moldovány Sándor, Moldovány Juliánna, férj. özv. Zonda Györgyné az elhunyt gyermekei. Moldovány Sándorné, szül. Mastják Lujza, Moldovány Józsefné szül. Körözi Lujza az elhunyt menyei. Ifj. Zonda György, az elhunyt veje. Özv. Pethő Mihályné, szül. Sztarill Magdolna az elhunyt testvére. Moldovány Béla, Moldovány Margit, Moldovány Erzsike, Fehérváry Teréz, Fehérváry Mariska, Fehérváry József, Moldovány Gusztáv, Moldovány Ferencz, Moldovány Erzszi, ifj. Zonda Lajoska, ifj. Zonda Kálmán az elhunyt unokái.

* **Nagyvárad állatok kitiltása.** Nagyvárad szeszgyárosoknak állandó piaczuk van Bécsben szarvasmarhára. Nem régen a Nagyváradról szállított állatok között Bécsben két darabon a száj- és körömfájást konstatáltak. Tegnap a földmivelésügyi miniszter táviratban tudatta Nagyvárad város polgármesteri hivatalával, hogy *Nagyváradról sertések és kerdőző állatok Ausztriába nem vihetők be*. A miniszter e tárgyban rendeletet fog kibocsátani. Ez a tilalom érzékenyen érinti a nagyvárad szeszgyárosokat és sertéshizlálókat.

* **Bartha Miklós fogsága.** Bartha Miklós volt országgyűlési képviselő tudalevőleg az esküszék enyhágu határozata alapján, a két esztendő előtti hírlapvásárok alkalmából a Magyarországnak irt czikkért, 6 havi fogságra ítélte a budapesti sajtóbírószág. Amig Bartha Miklós képviselői mentelmi joga tartott, e jogerős büntetést végrehajtani nem lehetett. Barthat ugyan kikérték a képviselőháztól, de a kiadási kérelem az országgyűlés feloszlásáig nem került tárgyalás alá. — Miután azonban most már nem képviselő Bartha Miklós, idézést kapott a budapesti kir. ügyészégtől, hogy fogsázbüntetésének megkezdése végett jelentkezzék.

* **Megszűnt ujság.** A Kolozsvárott megjelenő, nemzeti párti irányu „Erdélyi Híradó”, megszűnt. A szombati számban jelenté meg-szűntét a felelős szerkesztő. Az előfizetőket meg-

nyugtatja, hogy kárpótolni fogja őket a kiadó hivatal. — Egy időben, míg Karboly maga szerkesztette eleven tartalmas, komoly lap volt. Mióta Karboly a „Nemzeti Ujság”-ot vette át, kolozsvári lapja folyton gyengébb lett, — elhagyta a közönség is.

* **Az első sertésvásár.** Tegnap volt az első sertésvásár a nagyváradai piacon a zárlat elrendelése óta, pedig ennek már körülbelül két éve lesz. Közül 800 darab sertést hajtottak fel eladásra s igen élénk vételkedv mutatkozott. Az árak azonban nagyon magasak voltak. Elő sulylyal kilónként 50—52, sőt még 54 krajczárra tartották a felhajtott állatokat. Valószínűleg a következő hetekben még több sertést fognak a váradai piacra felhajtani s az árak is lejjebb szállnak.

* **Elutasított kérelem.** Berger Miksa jelenleg a biharmegyei kórházban van ápolás alatt. Innen kérvényt intézett az ő Felsője személye körüli miniszterhez, hogy betegsége miatt Olaszország kék ege alá menekülhessen. Kérvényében felemlíti, hogy az elmúlt évben ő Felsője születése napján egy nemzeti lobogót tüzött ki a budapesti zsidó templom tornyára, s e közben meghült és tüdővést kapott. A miniszter a kérvényt azzal küldte vissza, a polgármesteri hivatalhoz, hogy a kérelem nem teljesíthető.

* **Tűz.** Simkovits Adolf helybeli mézáró iparos alsó-pecze-utcai házában füstölője és istállója az esti órákban leégett. A kár nem tudható.

* **Előléptetett városi tűzoltók.** A városi tűzoltók szaporítását és részbeni előléptetését még az elmúlt évben megszavazta Nagyvárad városa s ez évre már bizonyos összeget fel is vettek a költségvetésbe. A szaporítás szükségére a különítmények felállítására alkalmával kerül felszínre. Addig is osztályoztattak a tűzoltók s a kik már régebben eredményteljesen működnek előléptetve lettek. És pedig Gebey János és Nagy Sándor tűzoltók őrsvezetőkké; Csikós János, Fekete János, Lovass Gyula, Madarassy Gyula, Havancsák András, Máthé István, Szóják Sándor és Kovács Lázár első osztályú tűzoltókká léptették elő.

* **szakértői szemle.** Biharvármegyei kórházában egy nagyobb szabású kemenczét állítottak fel, a melyben a betegek ágyaiból kikerülő szalmát és rongyokat égetik el. A kemencze már elkészült s azt tegnap vizsgálta felül a szakértői bizottság.

* **Rendőri hírek.** **Lopás.** Zsinesák János Klein M. helybeli zálogház tulajdonosnál egy lopott órát akart elzalogosítani, de rajta vesztett, mert a rendőrség megcsípte. — **Tolvaj hívtársak.** Nagy Mariska cseléd leány mintegy 25—30 frt értékű összes ruháit néhány nappal ezelőtt ellopták. Ma nagy öröme az ellopott ruhákat megtalálta a helybeli lakos Jármi Mihálynénál, kinek férje is már több ízben volt tolvajlásért büntetve. — **Kabátolvaj.** Porcsika Flóra kisjénői lakosnő bejött a vásárra széjjel nézni. Addig-addig nézegette a szép vásári árukat, míg végre sikerült elemelnie Weisz A. zsidárustól 2 darab kabátot. A rendőrség elfogta. — **Elgázolás.** Petrer Demeter 70—80 éves embert ma délelőtt a kispiacon téren elgázolta Szilfai M. pecze-szőlősi lakos kocsija. — **Nem elégedett meg a vásárral.** Pipa Tódor egy zsák diótt adott el Rottenberg Józsefné zsidányi lakosnőnek, ki az árát ki is fizette. Midőn azonban Pipa észrevette, hogy Rottenbergné mással lévén elfoglalta nem igen ügyelt a zsák dióra ezt szépen vissza lopta és odébb állott. Káros jelentést tett az esetről a rendőrségnek és ez előkerítette rövid idő alatt Pipa Tódort, ki a dió árát károsnak haladéktalanul le is fizette. — **Bekísért rendőr.** Soma Gyula rendőr felső parancs folytán el-elment rendet csinálni, Kóher K. stájerországi származású iszákos asztalos segéd és a vele vad házasságban élő neje közt. A rendőr el is különítette őket, kivitvén Kohér összes tulajdonát a nő házából. Amint azonban a rendőr — mint ki jól végezte dolgát — lassu léptekben haza fele menne a felbőszült Kóher őt a Kossuth utcán utol érvén, megragadta és el nem eresztvén, be kísérté oda, a hol még rövid idő előtt ő állott mind vádlott. — **Elveszett pénz.** Egy elő-

kelő ur reggeli órákban a nagy piac téren és kert utcán keresztül lovolgva, elvesztette 423 frtot tartalmazó piros bőr tárczáját. — **Diótolvaj.** Grudon Adorján micskei lakos két zsák diót hozott avval a szándékkal, hogy azt majd jó árban eladja. Mivel azonban nagyon korai volt az idő, betért egy ismerős szállóhelyre, a hol is Motts Flóra piaci hordár fogadta; látva, hogy a vidéki atyafit lépve viheti, arra kérte, hogy adjon neki egy pár krajczárt és akkor felel róla, hogy a jól megrakott szekérről semmi sem fog hiányozni. Amint azonban ugy reggeli három óra tájban ki akar hajtani a vásárra, nagy meglepetéssel konstátja, hogy a jól megfizetett őrt eltűnt és vele a két zsák dió is.

x **Alkalmi áruház.** Miután ma már mindenki azt figyeli, hogy hol juthat jó áruhoz olcsón, nem mulaszthatjuk el, hogy olvasó közönségünknek tudomására ne hozzuk, hogy Markovits Mór Kert-utca, Korona kávéházzal szemben levő partie-áru kereskedőnél kínálkozik ily kedvező alkalom, hol is 50%-al gyári áron alul lehet beszerezni minden szükségeset, miután fentnevezett kereskedő csődötmegeket árusít ki.

A meglöpött halott.

(Saját tudósítónk távirata.)

A Korotnai dr. szenzációs bűntügyében megtörtént a döntő fordulat: az egykor híres gavallér, párbaj orvos és kaszinói tag ma Budapesten az alkotmány-utcai fogház egyik cellájában ül, a melynek hosszúsága hat lépés, szélessége három lépés, butorzata egy vaságy, egy szalma szék, meg egy vizes kanca.

Tegnap délben tartóztatták le. A rendőrség befejezte a nyomozását és Korotnai dr.-t bűntársával, Török Lina szobalánnyal együtt átadta a budapesti kir. ügyészségnek. Az utolsó éjszakát nagyon nyugtalanul töltötte lakásán. Rövid esti álmából ijedten riadt föl s a detektívektől öcséséről kérdezősködött, vajjon megérkezett-e már? Azután többé nem hunyta be a szemét, hanem türelmetlenül hánykódott ágyában reggelig. A detektívek szórakoztatni akarták, beszéltek hozzá, de ő könyörgött, hogy ne szóljanak, mert bántja a beszéd. Fél az embe-
rektől, nem akar látni senkit.

Sápadtan, kimerülten öltözött föl reggel, hogy az öcsése látogatását fogadja, a ki Mezőhegyesről utazott föl hozzá. Könyezve állottak szembe egymással.

— Bűnös vagyok, öcsém, csak ennyit tudott mondani az orvos.

— Légy erős és férfi, Árpád. Bizd magad a törvényre és végrehajtóra.

— Hiszen én magammal már nem törődöm, csak bennetek sajnállak, hogy szegényt hoztam reátok. Nem tudtam, hogy mit cselekszem. ugy-e megbocsátok?

Korotnai görcsös vonaglással szorította magához öcsését, nem akarta magától elereszteni.

Tíz óra után belépett a szobába Kassay detektív s felszólította Korotnait, hogy menjen vele rögtön a főkapitányságra. Mielőtt elindultak volna, a detektív kikutatta a zsebeit s az egyikben barnás folyadékkal telt üveget talált.

— Ne vegye el az italomat, mondta a fogoly s keservesen panaszkodott, hogy a rendőrség mennyire zaklatja őt. Azután elbucszott az öcsétől s a detektívvél zárt bérkocsiban hajtatott el a rendőrséghez, a hol Bérczy kapitány újra vallatni kezdte. Patsuné örökösei ugyanis azt panaszolják, hogy a hagyatékából még 64.000 forint értékű nyolcz darab első hazai takarékpénztári részvény is hiányzik. A rendőrkapitány tehát e dologban intézett hozzá kérdéseket, de Korotnai minden kérdésre határozottan tagadó választ adott. A mikor azt kérdezte tőle a kapitány, hogy ki volt a bűnszerző, ő-e vagy pedig a szobaleány, szinte sirva könyörgött, hogy erre a kérdésre engedje el a feleletet.

A rendőrség az ügyben nagy buzgósággal folytatja a vizsgálatot. Eddig a Török Lina által ellopott ezer forinttal együtt 14.000 forintnak az ellopását állapították meg, ez azonban megkerült. Újabb adatok szerint a Török Lina által ellopott ezer forintot Korotnai Árpád dr. a cselédleánytól nem lopta el, hanem átvette tőle,

hogy gyümölcsötvetni fogja számára 5 százalékos kamattal. A pénzt csakugyan el is helyezte az egyik takarékpénztárban, de csak 4 százalékos kamatra. A róla kiállított könyvecskét a Wertheim-szekrényben a házkutatás alkalmával megtalálták a többi érték mellett s most ez is a bíróságnál van.

Bérczy előmutatott neki három póstai földadó vevényt, a melyet Wertheim szekrényében talált. A vevények közül az egyik a temesvári Délmagyarországi Bank, a második a nagybecskereki, a harmadik pedig a pápai takarékpénztár címére szól. Korotnai a vevényekről határozott fölvilágosítást nem tudott adni, de egyuttal kerekén kijelentette, hogy azok a bűnpörrel semmi összefüggésben sincsenek.

A rendőrségen különben azt hiszik, hogy a bűnszerző csak Korotnai lehetett, mert hihetetlennek tartják, hogy a cseléd egy olyan előkelő orvost, mint Korotnai, a lopásra felbujtani merészkedett volna. A kihallgatás után megszerkesztették a jegyző könyvet. Korotnai minden szó nélkül aláírta. Ekkor Bérczy a jegyzőkönyvvel Farkas rendőrtanácsoshoz ment s rövid ideig tartó tanácskozás után visszatérven, kijelentette az orvos előtt, hogy miután a rendőrség az előnyomozást befejezte s mint-hogy a törvény által a rendőrségi vizsgálatra meghatározott három nap letelt s minthogy saját vallomása — és több terhelő gyanúk alapján a lopás vádja be van ellene igazolva, további eljárás végett átkísérteti őt a budapesti kir. ügyészséghez.

— Van-e orvos urnak észrevétele, megjegyzése?

— Nincs — felelte Korotnai dr.

A midőn előzetes letartóztatásáról ily módon értesült, mintha megkönnyebült volna.

Bérczy kapitány az ügyre vonatkozó iratokat összecsomagolta s átadta Kassay detektívnek, a ki egyik társával karonfogta a megtört vádlottat s lekísérte a kétemelet lépcsőjén.

A fogházban Kisfaludy fogházfelügyelő fofadta s maga vette át a foglyát és az ügyére vonatkozó iratcsomót. Korotnai nevét beírták a börtön nagy törzsskönyvébe, aztán alája állították a mértéknek, megmotozták s elvettek tőle mindenét, a mi zsebében volt és ugy kísérték fel az I. emelet, 16. számú cellájában.

Özvegy Patsu Miklósné holttestét hihetőleg mihamarább exhumálni fogják. Gyanus körülmények veszik most körül azt is, hogy Korotnai az özvegy házat májusban azzal a szerződésbe foglalt ígérettel vette meg, hogy az özvegy holta napjáig ingyen maradhat benne. Török Lina már töredelmesen bevallott mindent. Nem is hallgatták ki, hanem már Korotnai átkísérése előtt beiktették az ügyészség fogházába, a hol a szokásos fogházi szabályok mellett egyik földszinti cellában helyezték el.

Hogy milyen vakon bizott hozzá Korotnai dr., hogy büne nem fog kiderülni, tanúság rá az is, a mit most itt elbeszélünk.

Hets Ödön d., Patsu Miklós ügyvédje, mikor meggyőződött róla, hogy a hagyatékából nagyobb érték hiányzik, fölkereste Korotnait s kérte, hogy adja s bontsa föl az örökösökre oly felette hátrányos házvételi szerződést is. Hets ekkor még nem is gyanította, hogy Korotnai lopott, de tudta, hogy sok holmi van nála ajándékképpen s azt hitte, hogy Korotnai az értékeket s az olcsó áron megvett házat is csak hízélgés, kicsalás útján kerítette magához. Korotnai azonban tudni sem akart az alkúról és sértődve utasította vissza az ügyvéd ajánlatát. Hets följelentéssel fenyegetődött s hallgatást ígért, ha legalább részben visszaszolgáltatta az értékeket.

Korotnai erre sem hajlott.

Más alkalommal, a midőn Hets újból kérte, hogy bontsa föl a házvétel szerződését és kérte hogy adja vissza a nála levő értékeket, mert, különben feljeleníti Korotnai magából kikelve kérdezte:

— Csak nem gondolod, hogy loptam?

Hets még többször is beszélt vele e dologban s mert látta, hogy nem ér czélt, végre megtette a följelentést — Török Lina ellen. A többi ismeretes.

Korotnai dr. tettének lelki motívumait sejteti az a történet, a mit egyik barátjától hallottunk.

Olvasóink emlékeznek még rá, hogy Blanther volt közös hadseregbeli főhadnagy a nyáron San-Franciscóban, a hová adósságai miatt menekült, egy öreg asszonyt megölt és kirabolt, Blanther San-Franciscóban mint orvos kereste kenyerét s az asszonyt, mint betegét ölte és rabolta meg. E rablógyilkosságról az újságok akkor részletes tudósítást közöltek.

Korotnai d. figyelmét különösen meg ragadta a rémes történet. Többször beszélt róla a vendéglőben is. Egyszer megjegyezte.

— A beteg egészen ki van szolgáltatva orvosának.

Mikor már mindenki elfeledte a Blanther esetét, Korotnai még akkor is emlegette. Szeptember elején egyik ismerőse még ott látta az iróasztalán az újságot, a melyben a san-franciscói rémes gyilkosság van apróra elbeszélve.

*

A szenzációs bűnesetnek rendkívül érdekes nyalakja és a pörnek egyik leendő szerepivője és döntő tanúja Mannó-Beck Katalin Ő az az asszony, a kire Korotnai dr. azt mondta utolsó mentésekképpen, hogy tőle vette kétezer forintot azt a gyémánt fülbevalót, melyről most már maga is bevallotta, hogy azon a borzalmas délutánon elhalt páciensének szekrényéből lopta. Mannó-Beck Katalin 43 éves asszony. Valamikor nagyon szép lehetett, meglátszik rajta most is. — Fogadott leánya volt Beck József gazdag asztalos mesternek s mikor nevelő atyja meghalt, ő lett az általános örökös mintegy 60.000 forintot tevő vagyonának. Volt egy háza is a Nagydíófa-utcában. Mintegy tíz évvel ezelőtt találkozott össze legelőször Korotnai doktorral és heves szerelemre gyuladt iránta. Hat évig tartó viszony után azonban — egy ideig jegyben is jártak egymással — utaik szétváltak. A leány nem tudott vigyázni a vagyonára és tönkrement. Ezzel a csapással együtt járt az a másik, hogy Korotnai dr. visszaadta a jegygyűrűjét.

Mintegy négy évvel ezelőtt Mannó-Beck Katalin férjhez ment, de csak három hónapig vett együtt az urával, mert szegények voltak mindketten s nem tudtak megélni. Korotnai dral soha sem szakította meg végképpen az ismeretséget.

Pár héttel ezelőtt Korotnai dr. megbízást, ajánlott föl az asszonynak. Azt mondta neki hogy használja fel az özvegygel való ismeretségét, menjen el hozzá újra és vegye rá, hogy testálja rá, orvosára a muzeum-köruti házat. Azt hiszi, sikerülni fog a dolog, mert az özvegy asszony már nagyon betegeskedik és a családjával rossz lábon él. A szivességet különben nem kéri ingyen, mert ha sikerül a dolog, négy szobás lakást ad neki a házban teljesen ingyen, a szerencsés közvetítésért.

Körülbelül egy héttel ezelőtt Mannó Katalin orvosi receptet kért Korotnaitól a hajhullás ellen s felhasználta az alkalmat, hogy gratuláljon is neki.

— Olvastam — így szólt — az újságban, hogy Patsuné átiratta magára a muzeum-köruti házat 68.000 forintért.

Korotnai dr. elsápadt.

— Kérem, ne gratuláljon és ne is beszéljen róla senkinek, mondotta izgatottan.

— Aztán összeszedve magát egy kissé, hozzátette:

— Tudja, nagyon kellemetlen volna nekem a dolog, mert mindjárt jobban megadózhatnának a kalap-utczai házam után, a melyért most nem fizetek sok adót, mert egyrészt magam lakom.

As asszony elhitte. Másnap azt mondta neki Korotnai dr., hogy nagyon kellemetlen dolog érte, mert megtámadták pörrei az adásvévesi szerződést.

Ez október végén történt.

Mult csütörtökön, november 13-én éjjel 12 órakor Mannó Katalint fölcsongették kalap-utczai lakásán. Hamarosan magára kapkodva ruháját, kinyitotta az ajtót és Korotnai Árpád dr. állt előtte. Az asszony szinte visszariadt, látván, hogy mennyire dult arczezal toppan be hozzá s érezvén, hogy mennyire reszket a keze a mikor bevonszolja maga után a szobájába. Az orvos leültette az egyik székre, maga is leült vele szemközt, megcízogatta arcát és legőzve nagy izgatottságát így szólt hozzája;

— Kérem, kedves Katicza, maga most engem megmenthet.

Röviden elmondta, hogy mi történt vele. Délután házkutatás volt nála. Bérczy kapitány kinyitotta a Wertheim-pénztárát és megtalált mindent, a mi bűnösségét elárulja. De a legtöbb dologra nézve kivágta magát szerencsésen.

— Csak egy dolog van, a min megfoghatnak és ez az az ezreket érő gyémánt fülbevaló. A többit mind megmagyaráztam. Csak éppen ezen ponton akadt meg a rendőrség. Én azt mondtam rá, hogy öntől vettem, mert már öntől sok mindent összevásároltam. Kérem, mentse meg.

Az asszony mélyen megrendült. Mind a mellett nem ígért meg semmit. Azt mondta, hogy el megy a férjéhez és megkérdezi tőle, hogy mittérv legyen. Aztán a szemére hánytá, hogy miért keverte bele őt ebbe a dologba.

Korotnai dr. ekkor könyörgésre fogta a dolgot. Kérte, hogy mentse meg, s mikor látta az asszony idegenkedését, 25.000 forintot ígért neki, ha leteszi a tanúságot róla, hogy tőle vette a gyémánt fülbevalót.

— Nem tudom, mit gondoljak — volt a felelet. — Elmegyek a férjembe és tőle kérek tanácsot.

Korotnai dr. vette a kalapját és eltávozott. Másnapra Bérczy kapitány megidézte magához Mannó Katalint.

— Mikor találkozott utóljára Korotnai doktorral? — kérdezte tőle.

— Egy héttel ezelőtt, a mikor a hajam hullása miatt szert kértem tőle.

Az éjszakai találkozást elhallgatta.

Még aznap felkereste férjét s a mikor ez megtámadta, hogy miért nem mondott meg mindent, azt felelte:

— Utolsó kötelességem volt ez hozzája. De ha a vizsgálóbíró megkérdezi tőlem, most már ezt is megmondom.

*

Ujabb vád Korotnai ellen.

Budapest, nov. 16. (Saj. tud. táv.) Elterjedt hírek szerint Dr. Korotnai ellen egyik ismert országgyűlés képviselő feljelentést tesz. Régebben elhunyt atyja pénztár kulcsát szintén dr. Korotnai vette át; de a pénztárban 60.000 frt helyett csak 300 forintot találtak. Vádolja dr. Korotnait, hogy kilopta a pénzt.

I R O D A L O M.

A Szigligeti Társaság felolvasó ülése.

Nagy és megérdemelt érdeklődés mellett folyt le vasárnap a nagyváradi Szigligeti Társaság felolvasó ünnepe.

Délelőtt 11 órakor előkelő, diszes közönség gyűlt össze s zsufolásig megtöltötte a jogakadémia dísztermét.

Az ünnepély első pontja, *Endrődi Sándor* jeles lyrikusunk olvasott fel az általa nagy zseniálissal megírt »Kurucz nótákból« több igen sikerült, megkapóan szép darabot.

A második felolvasó *Huzella Gyula* volt. Szellemesen, ügyesen értekezett a »Millenium és a darvinizmus« czímmel. Felolvasását élénken megtapsolták.

A program utolsó pontját *Fehér Dezső*, a »Nagyváradi« szerkesztője töltötte be »Évi menyasszony« című novellájával.

Déli 1 órakor a Zöldfa szálloda termében gazdag lakomára gyűltek össze, a melyen jelen voltak:

Rádl Ödön, Gyalokay Lajos, Endrődi Sándor, Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Hlatky Endre, K. Nagy Sándor, Szunyogh Lóránd, Dús László, Huzella Gyula, Böszörményi Géza, Mezey Mihály, dr. Bodor Károly, Krüger Viktor, Valaschek Venczel, dr. Grósz Albert, dr. Várady Zsigmond, Réz Mihály, Laszky Ármán, Kappel György, dr. Adorján Ármán, Veres János, Deési Géza, Fehér Dezső, Winkler Lajos, ifj. Kocsány János, Sarkadi Ignác, Kerényi Miklós, Nagy Endre, Naményi Lajos.

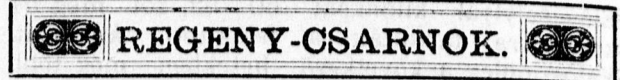
Az első felköszöntőt a Társaság elnöke: *Rádl Ödön* mondta. Fejtegette a költészet szükségét. A jelen kor legjobban rá van szo-

rulva a költészetre. Éltette az ország egyik legnagyobb költőjét, *Endrődi Sándort*.

Endrődi Sándor Rádlt éltette s felolvasott egy csinos új verset »November 15« cz. alatt, ajánlva a Szigligeti Társaságnak. Zajosan megtapsolták.

Lovassy Andor Fehér Dezsőt, az viszont Lovassyt, dr. Bodor K. Nagy Sándort, Deési Géza Rádl Ödönt, dr. Várady Zsigmond a Társaság női tagjait stb. köszöntötték fel szellemes pohárköszöntőkben.

A pompás ételek és italok *Czeplédy Sándor* konyháját és pinczejét dicsérik.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta: **G É R A R D E D.**

39

Egészen e télig Kázmér folyton csak hivatásának élt. A rend őnuralomra tanította meg; mert hisz a vérmérséklete éppen oly heves volt mint atyjáé. Szívesen ment társaságba s szívesen is látták őt mindenütt. De a társaság azért reá nézve csak ideiglenes szórakozás volt; hivatása foglalkoztatta, a társaság szórakoztatta őt. S így sértetlen maradt, míg életútján járt, minden mélyebb benyomás nélkül s elhaladt oly veszélyek mellett, melyek másnak talán romlására lettek volna.

Mióta férfikorba lépett, most először találta magát katonai környezetén kívül, száműzve egy a világtól távol eső falusi fészék egyhangúságába. Ha a tiroli Garnisonban találkozik Xéniával, előtt — mint sok más előtt — talán térdét sem biccentette volna meg; de itt, ilyen időben minden tévovázás nélkül mindkét térdét meghajította előtte.

Egyedül voltak — mert egy lengyel kocsis nem számít, — egyedül a nagy, télies mezőn. Zuzmarás volt minden ág; vastag jégcsapok csüngtek a magasból. Czelétalan követték a vadászok a tört utat s úgy látszik egész megfélekedtek a rókákról.

— Nem emlékezteti ez önt kérdezte egyszerre Kázmér — Palméria és Barbarin utjára a Pyraeneusokon át, melyet Ön nekem elbeszélte? Az az erdő, melyben előtte letérdelt, így nézhetett ki. —

— Ugyan Bielinski ur! — A kék szemek szemrehányóan néztek reá. Hogy mehetett volna Palmeria Barbarinnal? Elfelejtette már, hogy megakarta fojtani őt, mihelyt egyedül vannak? Ezenfelül mostoha testvére volt.

— Mindenesetre; bocsánat — szólt Kázmér. — Én a másik fiatal embert gondoltam. Hogyan is végződött az utolsó párbaj Albert és ... és ... mint is hívták? Rudolf közt?

— Alfonz és Raoul — javította ki komolyan Xénia. — Alfonz egyik fülét vesztette. Raoulnak meg két vagy három bordája tört el. A »leányok lapja« legközelebbi számában bizonyára kiderül a titok, mert az utolssó ezekkel a szavakkal végződik: — Az ismeretlen ördögi nevetéssel vetette le álarczát s láttára Palméria elájult. — Tudhatja, a beszélgetés, egy álarczos bálon történt.

— Volt-e már álarczos bálban.

— Soha; a mult évben volt egy Krakkóban, de nagyoném azt mondta, hogy az öltözet tulságos sokba kerül. Nagyoném nem engendi, hogy sokat költsék. Egy báli öltözetet kétszer is fel kellett vennem s a harmadik bálra el sem mehettem volna, ha Viczia egy öltözetrel meg nem ajándékoz.

— Ugyebár szereti néniét — kérdezte Kázmér.

— Jobban, mint bárkit e világon.

— Jobban mint bárkit e világon — ismétlé hangosan Kázmér, és valami féltékenységgel — mint tör — hatolt át szívéen. — Es nagyonéje Krakkóban? Kérem folytassa tovább.

— A nagyonéit is szeretem; néha ugyan veszélyes. Hozzá még oly kevés pénzt ad. Mindig azt mondja, hogy most nincs szükségem pénzre; ha majd férjhez megyek, akkor lesz bőven.

— Gazdag házasság — mormogta Kázmér magában — én pedig szegény vagyok! De mindegy, még is elérem azt. — Sehogysem tudta levenni szeméit Xeniáról, egész elbájolta őt.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Az osztrák kormány és a kiegyezés.

Bécs, nov. 16. (Saj. tudósítók táv.) L u e g e r ismeretes interpellációjára, hogy Ausztria mondja fel a szövetséget Magyarországgal, — G l a n c z miniszter ma felelt a Reichsrath ülésén. Kijelentette, hogy a kormány el van határozva Ausztria érdekeit megvédeni.

Az olaszok Afrikában.

Róma, november 16. (Saját tudósítók táv.) A Stefánia-ügynökség közli Menelik királynak Umberto olasz királyhoz intézett sürgönyét, mely szövege szerint következőleg hangzik:

Abbessinia: Rendkívülszerencsésnek érzem magam királyi Felségeddel tudatni, hogy a béke a mai napon megkötött. Isten tartson meg bennünket mindenkorra, mint barátokat. Jól tudom, hogy a november 20-dika egy rendkívüli nagy örömnappal királyi Felséged családjában. Örömmel és meglepetéssel kell, hogy kifejezést adjak a fölött, mely királyi Felséged akaratából egyrészt, másrészt királyi Felséged rendkívüli meghatalmazott követének, Nerazzini őrnagy urnak tapintatos eljárásából kifolyólag e napot nemcsak emlékezetessé, hanem az olaszországi foglyok apjuk és anyjuknak igazi örömnappal szerzett. A mindenható Isten ajándékozza meg királyi Felségedet egy hosszú, örömteljes élettel.

Róma, november 16. (Saját tudósítók táv.) Hivatalosan jelentik, hogy Menelik királylyal a békét megkötötte Olaszország.

A szociálizmus Görögországban.

Páris, November 16. (Saját tud. távirata.) Havas ügynökség jelenti Athénból, Patrasban egy 40 év körüli ember meggyilkolt egy igen gazdag kereskedőt, névszerint »Trangaqule« is egy Kallas nevű kereskedőt súlyosan megsebesített. A gyilkost, kit rögtön elfogtak, azt mondta, hogy a szociálizmus érdekében követte el a gyilkosságot. Görögországban ez az első eset, hogy a szociálizmus ily alakban megnyilatkozott. Az egész országban óriási az izgatottság.

Páris, nov. 16. (Saját tud. táv.) A Havas ügynökség jelenti Athénból. A Catrasban elfogott gyilkos a kihallgatás alatt az vallotta, hogy ő már nem szociálista, hanem Anarchista és mint ilyen a Ravachol és bazarario lelkes híve, cinikusan jelenti ki, hogy igen sajnálja, hogy ily kevés eredménye volt a merényletnek, A gyilkos kihallgatása tovább folyik. Több elfogatás várható.

Elhunyt horvát főúr.

Budapest, nov. 16. (Saját tud. táv.) Soke-sevics József báró volt horvát bán, meghalt.

Az olasz-afrikai béke.

Róma, november 15. (Saját tud. távir.) A Stefáni ügynökség jelenti Athénból mai kelettel, hogy állandóan tartja magát az a hír, hogy Olaszország és Abesszínia közt a békét megkötötték. Újabb értesülések szerint az erre vonatkozó előzetes megállapodásokat okt. 26-án írták alá.

KÖZGAZDASÁG.

A Nagyváradi-Belényes-Vaskóhi helyiértékes részvénytársaság f. hó 16-án Sal Ferencz, kir. tanácsos, igazgatósági elnök elülése mellett rendkívüli közgyűlést tartott. Miniszteri biztossként jelen volt Halász Imre miniszteri titkár. A közgyűlés mindenképp a tartalék-alap alkotását határozta el, s e célból 2000 drb törzs-

részvényt elsőbbségi részvényekké alakít át. Egyelőre 1200 darabot fog kibocsátani.

Ezzel kapcsolatban a közgyűlés elfogadta az igazgatóságnak, az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatot.

Tárgyalásra került a Vésztő-Kötegyán-holdi tervezett helyi érdekű vasúttal kötendő csatlakozási és díjszabású szerződés. A közgyűlés a tárgyalás folytatására esetleg a szerződés megkötésére az igazgatóságot felhatalmazta.

Fontos tárgya volt a közgyűlésnek a fenesi völgyben létesítendő iparvasút létesítése iránt tett javaslat. Beható tárgyalás után felhatalmazták az igazgatóságot, hogy a hitelműveletet indítsa meg és a Bagersdorf és Biach czéggel kösse meg a szerződést.

Végül Schönmald Adolf lemondott, igazgató helyébe a közgyűlés egyhangulag dr. Molicsányi Zoltánt választotta meg.

Sorshúzás. Az 1870. évi m. kir. nyermény kölcsön 81-ik kisorsolása ma délelőtt 10 órakor ment végbe a lottóigazgatóság hivatalos helyiségében. Kihúzták a következő 50 sorozatszámot: 31 38 42 63 83 88 272 375 405 605 665 670 796 811 995 1228 1865 1909 1939 2483 2698 2729 3069 3173 3234 3244 3337 3442 3583 3641 4008 4062 4107 4124 4399 4501 4667 4672 4681 4946 4962 5065 5215 5235 5341 5411 5487 5617 5921 és 5955. A főnyerményt 15000 frtot 4667—30 nyerte. 15000 frtot nyert 5617—7, 5000 frtot nyert 1228—40, 1000—1000 frtot nyertek 375—22 3234—12 3337—14 és 5921—20. 500—500 frtot nyertek: 272—48 375—5 375—30 665—15 670—6 1228—50 1865—25 1909—37 2483—19 2729—28 3069—25 4107—4 4672—13 4962—9 4962—25 5065—12 5487—31 és 5955—17. A megjelölt 50 sorozatszám többi nyerőszámai egyenként 165 frtot nyertek.

Új gazdasági tudósító. A földmivelésiügyi miniszter S z e m e s Árpád sándormajori lakost a derecskei járásba állandó gazdasági tudósítónak nevezte ki.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896 nov. 16-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	122 —
Magyar koronajárdék	99.15
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122 —
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100 —
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyermény sorsjegy-kölcsön	155.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	137. —
Osztrák járdék papírban	101. —
Osztrák járdék ezüstben	101. —
Osztrák járdék aranyban	122.25
Osztrák korona járdék	101. —
1860. osztrák államsorsjegyek	144.25
Osztrák magyar bankrészvény	440. —
Magyar hitelbank részvény	401.50

Osztrák hitelintézeti részvény	— — — —	864.10
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — — —	863.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	9.52
Német birodalmi márka	— — — —	58.80
London vista	— — — —	119.80
Páris vista	— — — —	47.55
20 márkás arany	— — — —	11.75

Szerkesztői posta.

K—ly. Csakugyan oda szölt az üzenet. Én, a ki itt a legrégebb ember vagyok, tudom, hogy azelőtt mily gyakran volt szerencsénk közölhetni tartalmas agrár-irányú cikkeket és tárczákat. Attól tartottam, hogy más ok miatt lettek ritkábbak. — A b. levelében említett feltétel magától érthető dolog. — Ami kérdését illeti — majdnem eltalálta: nagybátyám az illető. Ha időm lesz levelet írok. Addig is kérem nagyrabecsült közreműködését.

W—R. München. Egyiket már közöltem, rákerül a sor a többire is. A jövőben is szívesen látjuk. A jövő hó elején küldöm a honoráriumot — a mi szerény viszonyainkhoz mérve.

Curiosus. Itt-ott jó izü humor csillámlik benne, de meséje nagyon elcsépelet s a végén nem illik az a tréfás hang a tragikus helyzethez. Tessék komolyabb irányban próbálkozni.

Debreczeni levelezőnknek. Ezuttal elég bő volt, de máskor csak tessék minél részletesebben leírni a dolgot; majd kitöröljük mi, ha felesleges, vagy ha nincs terünk. Lapzárta éjjel után van. A hajnali expreszt csak fontos égetekben várjuk meg. Különböző üdvözet és köszönet.

Martonfalvi. A jót sohasem lehet megenni. M a g v a s gazdasági cikkeket mi nem untuk még meg; bizonyára közönségünk sem. Csak minél gyakrabban belőle!

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Telek-eladás.

A Körös-oldalon a volt **Szegedi-féle szőlő, kaszáló és gyümölcskerttel**

és a hozzátartozó épületekkel együtt elutazás miatt minden órán eladó, esetleg bérbeadó.

Ugyancsak az említettek tulajdonosánál **ojtott gyökeres vesszők és gyökeres Ripária** eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

263 2—3

Hol lehet olcsón és jó lábbelít vásárolni.

Az őszi- és téli idényre!!

GÁLL LÁSZLÓ

czipő-raktára Nagyváradon, Fő-utca.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a közelgő idényre mintegy

6000 pár

férfi-, női- és gyermek-czipők,

melyek nagybárára a saját műhelyemben a legjobb anyagból készültek, az eddigi árnál **25%-al olcsóbban** árusítom el.

Mérték utáni megrendelések czipők és csizmáknál a legolcsóbban és leggyorsabban eszközöltetnek.

Teljes tisztelettel

Gáll László.

249 6—10

Pontos kiszolgálás!!

Meg nem felelő árak kicserélteknek.

Postai megrendelések gyorsan intézettek el.

Üzletfelosztás miatt

a Szt.-László-téren, „**FEKETE SAS**” szálloda épületében

a „**PRÓFÉTA**”
divatüzlet helyiségében

 hatóságilag engedélyezett

őszi és téli divatkelmék, barchettek, selymek,

Cretton,

battiszt, vásznak, asztalnemiek,

téli

kendők.

❖
Szőnyegek,

függönyök, ágygarnitúrák és egyéb

különféle női- és férfi-divatcikk

— rendkívül —

leszállított árak mellett
végkiárusítás alá kerülnek.

 E kedvező és ritka alkalom kihasználására a t. vevőközönség becses
figyelme felhivatik.